



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 310/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíťa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou Svitok a spol., s. r. o., Tomášikova 23/C, Bratislava, IČO 36 863 980, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Peter Svitok, proti uzneseniu Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. 4 Kn 207/20/1100-5 z 3. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 4. januára 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 4 Kn 207/20/1100-5 z 3. novembra 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v právnom postavení oznamovateľky trestného činu a poškodenej zároveň podala 17. marca 2020 trestné oznámenie vo veci podozrenia z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon účinného v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“), prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona a prečinu nátlaku podľa § 192 ods. 1 Trestného zákona, oznámenie z dôvodu protiprávneho konania jej služobne nadriadených príslušníkov Policajného zboru a osôb konajúcich o opravných prostriedkoch vo veci skončenia jej služobného pomeru príslušníčky Policajného zboru. Uznesením vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odboru inšpekčnej služby Západ (ďalej len „policajt“) ČVS:

UIS-445/-OISZ-2020 z 2. septembra 2020 bolo ňou podané trestné oznámenie odmietnuté podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Krajská prokuratúra svojím uznesením č. k. 4 Kn 207/20/1100-5 z 3. novembra 2020 zamietla ako nedôvodnú sťažovateľkou podanú sťažnosť proti uzneseniu policajta, a to podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti nesúhlasí predovšetkým s právnym názorom krajskej prokuratúry, ktorá výkladom pojmu verejného činiteľa podľa § 128 ods. 1 Trestného zákona dospela k záveru, že nadriadení príslušníci Policajného zboru, ktorí konali vo veci skončenia jej služobného pomeru, neboli/resp. nekonali v pozícii verejného činiteľa. Podľa sťažovateľky *„Nadriadený orgán nesprávne aplikoval definíciu verejného činiteľa podľa § 128 Trestného zákona, keď uzavrel, že nadriadený policajt pri rozhodovaní o prepustení policajta nevykonáva verejnú moc v rozsahu svojej právomoci a zodpovednosti, a preto nie je verejným činiteľom. Vzhľadom na nesprávnosť podľa predchádzajúcej vety sa Nadriadený orgán už nezaoberal ďalšími znakmi skutkovej podstaty podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Takouto nesprávnou právnou aplikáciou definície verejného činiteľa podľa § 128 Trestného zákona preto došlo zo strany Nadriadeného orgánu k porušeniu zákona.“*. Sťažovateľka teda tvrdí, že vo veci skončenia jej služobného pomeru príslušníčky Policajného zboru konajúci príslušníci Policajného zboru konali ako orgán verejnej moci v rámci ich právomocí a príslušnými rozhodnutiami, ktoré vydali, zasiahli do jej práv a právom chránených záujmov. Na podporu svojej argumentácie uvádza aj rozhodovaciu prax Ústavného súdu Českej republiky týkajúcu sa výkladu pojmu verejná moc. Odmietnutím ňou podaného trestného oznámenia sa orgány činné v trestnom konaní mali dopustiť porušenia aj jej práva na účinné vyšetrenie, keďže ide *„o podozrenie zo spáchania trestných činov zo strany verejného činiteľa ako orgánu verejnej moci“*.

4. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa podľa článkov 19 ods. 1 a 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo sťažovateľa podľa článku 3 ods. 1, článku 6 ods. 1 a článku 13 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli uznesením Krajskej prokuratúry Bratislava, Vajnorská 47, 812 56 Bratislava sp. zn. 4Kn 207/20/1100-5 zo dňa 03.11.2020 porušené.

Uznesenie Krajskej prokuratúry Bratislava, Vajnorská 47, 812 56 Bratislava sp. zn. 4Kn 207/20/1100-5 zo dňa 03.11.2020 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskej prokuratúre Bratislava na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajská prokuratúra Bratislava je povinná uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia, ktoré budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, a to dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. Podmienky konania:

5. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že cieľom právomoci ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je primárne preskúmať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

7. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Konceptia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej

moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

10. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

11. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv na ostatných orgánoch verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

12. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), ak by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajskej prokuratúry sťažovateľka nevyužila účinný prostriedok nápravy, ktorým je podanie na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní prokurátorom. Taký prieskum sa vykonáva nadriadeným prokurátorom, a to v zmysle príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. 11/2019 z 28. novembra 2019 účinného od 1. januára 2020 (ďalej len „príkaz“). Podľa čl. 1 príkazu tento príkaz upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku alebo odstránenia prieskumu prokurátora

v predsúdnom konaní a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Príkaz je vyjadrením osobitného oprávnenia generálneho prokurátora podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) vydávať príkazy, pokyny a iné služobné predpisy, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry, asistentov prokurátorov a ostatných zamestnancov prokuratúry. Také oprávnenie má osobitnú povahu vo vzťahu k ostatným inštitútom zákona o prokuratúre a keďže je príkaz pre prokurátorov záväzný, je postup podľa neho (čl. 6 ods. 4 príkazu spolu s nadväzujúcimi ustanoveniami zákona o prokuratúre) právnym prostriedkom na ochranu základných práv a slobôd podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (IV. ÚS 132/2020, IV. ÚS 420/2020, IV. ÚS 463/2020).

14. Možno dodať, že nie je úlohou ústavného súdu v tomto konaní akokoľvek posudzovať príkaz generálneho prokurátora v kontexte legislatívneho vývoja súvisiaceho s preskúvaním tzv. podnetov podľa zákona o prokuratúre. V konaní o ústavnej sťažnosti je jeho úlohou posúdiť, či ide o účinný prostriedok nápravy, na základe ktorého je príslušný prokurátor povinný na základe podania dotknutej osoby preskúmať postup skôr konajúceho prokurátora a ak uzná jeho námietky za dôvodné, prijať efektívne opatrenie v trestnej veci. Odpoveď na túto otázku je pozitívna, čomu zodpovedá čl. 6 ods. 4 príkazu (bezodkladné prijatie opatrení v trestnej veci) v nadväznosti na vecne súvisiace inštitúty zákona o prokuratúre – najmä už uvedený § 6 ods. 1, podľa ktorého nadriadený prokurátor je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor. Podoba efektívneho opatrenia v trestno-procesnej rovine (teda v čom bude spočívať dotknutý úkon, resp. pokyn na jeho vykonanie) je potom predurčená úpravou samotného Trestného poriadku odvíjajúcou sa od úpravy dozoru prokurátora podľa § 230 označeného zákona. Popísaný postup, pri ktorom je do prieskumu zákonnosti postupu v trestnom konaní zapojený ďalší, vyšší článok na inštitucionálnej úrovni prokuratúry [nadriadený, resp. bezprostredne nadriadený prokurátor podľa čl. 4 písm. b), c) príkazu v nadväznosti na § 54 ods. 2, resp. § 53 ods. 1 zákona o prokuratúre], zjavne predstavuje vyšší štandard ochrany základných práv než postup bez využitia dotknutého prostriedku (v čom je aj jeho primárny účel). Zároveň platí, že príkazy generálneho prokurátora, ktorých vydávanie je tradičným využitím jeho pôsobnosti podľa zákona o prokuratúre, sú súčasťou zákonom vyvolaného pozitívno-právneho stavu, sú prokurátormi obligatórne rešpektované a bez zistenia ich obsahu nie je možné (vyčerpávajúco kvalifikované) poskytnutie právnej ochrany v oblasti, ktorej sa týka podaná ústavná sťažnosť.

15. Keďže v dotknutej trestnej veci nebolo vznesené obvinenie, nevznikla prekážka právoplatne rozhodnutej veci podľa § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku a postup uvedený v predchádzajúcom bode má osobitnú povahu oproti návrhu podľa § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ktorý by bol „iným podaním podľa Trestného poriadku“ v zmysle čl. 1 príkazu).

16. Vzhľadom na to, že sťažovateľka nevyužila prostriedok na ochranu svojich práv (bod 12 tohto odôvodnenia), ktorým disponovala v čase pred podaním ústavnej sťažnosti a prostredníctvom ktorého sa mala/mohla domáhať preskúmania napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry, ústavný súd mal podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde podklad aj na odmietnutie sťažovateľkou podanej ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti. Vzhľadom na osobitnú povahu uplatňovania dotknutého prostriedku nápravy s nie všeobecne známou dostupnosťou však pristúpil aj k vecnému prieskumu napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry.

III.2. Porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajskej prokuratúry:

17. Súčasťou obsahu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo účastníka konania na také odôvodnenie úradného rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom tejto ochrany (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 260/06, I. ÚS 110/07, III. ÚS 2/09).

18. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

19. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

20. Krajská prokuratúra v napadnutom uznesení sťažovateľkou ponúknutú argumentáciu vzťahujúcu sa na to, že príslušníci Policajného zboru, ktorí rozhodovali vo veci skončenia jej služobného pomeru, konali ako verejní činitelia, neakceptovala s argumentom spočívajúcim v tom, že predstaviteľ orgánu verejnej správy, ktorý vykonáva zákonom stanovené právo a povinnosť riadenia podriadených osôb, nekoná ako verejný činiteľ a nerozhoduje o subjektívnych právach a povinnostiach nepodriadených subjektov, ale o riadení svojich podriadených osôb prostredníctvom pokynov a rozkazov v rámci služobného pomeru. Prípadné nesprávne závery orgánov v personálnom konaní nemôžu mať za následok automatickú zodpovednosť v trestnoprávnej rovine. Ako trestný čin nie je možné kvalifikovať postup a rozhodovanie podozrivých osôb v interných personálnych otázkach, pri ktorom navyše z dosiaľ predložených dokumentov v rámci správneho konania a nadväzujúceho konania pred správnym súdom nedošlo k porušeniu žiadneho zákona. Ukončenie služobného pomeru na základe personálneho rozkazu spadá do oblasti riešenia personálnych záležitostí a v rámci tohto procesu je vyjadrený vzťah nadriadenosti a podriadenosti, kde konanie nadriadeného príslušníka Policajného zboru vo vzťahu k podriadenému príslušníkovi nie je možné považovať za výkon právomoci verejného činiteľa tak, ako to predpokladá § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

21. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry konštatuje, že táto konala v medziach svojej právomoci a v súlade predovšetkým s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku a Trestného zákona, ktoré interpretovala a aplikovala v súlade s ich obsahom, jej úvahy sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Jej postup bol v súlade so zákonom a ústavne konformný, po jeho preskúmaní ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť so sťažovateľkou namietaným porušením práva na inú právnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 ústavy, čo zakladá dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej. Inými slovami, krajská prokuratúra vzala na vedomie podstatu argumentov sťažovateľky k predostretej kľúčovej právnej otázke, pričom zároveň predstavila svoje argumenty, ktoré ju viedli k už citovaným záverom, ktoré sa ústavnému súdu nejavia ako svojvoľné a ústavne nonkonformné, v dôsledku čoho ich teda nie je možné považovať za arbitrárne. Krajská prokuratúra tak s dostatočnou jasnosťou vyjadrila dôvody, na ktorých založila svoje rozhodnutie (Hadjianastassiou v. Grécko) a dala ústavne konformnú a špecifickú odpoveď na argument, ktorý je/bol pre jej napadnuté uznesenie rozhodujúci (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať ústavne kautely postupu orgánov verejnej moci a z nich plynúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch z pohľadu toho, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a s právnymi okolnosťami tej-ktorej veci, čo v posudzovanej veci zistené nebolo. Ústavný súd v preskúmvanej veci priamo nerozhoduje a z hľadiska ústavnej udržateľnosti preskúmvaného rozhodnutia nie je nevyhnutné, že by na úrovni aplikácie zákona, resp. podústavného práva rozhodol rovnako.

22. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poznamenáva, že ak orgány činné v trestnom konaní po zvážení všetkých okolností prípadu nerozhodli o trestnosti skutku, ktorý bol predmetom trestného oznámenia sťažovateľky, nemohli porušiť jej zákonom ani ústavou chránené práva. Nikto totiž nemá právny nárok a už vôbec nie ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu bolo vyhovené (I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03 a III. ÚS 133/06). Ak vykonané dôkazy, resp. zistenia orgánov činných v trestnom konaní nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní začať konať alebo pokračovať v konaní, prípadne nariadiť, aby sa trestné konanie začalo alebo v ňom pokračovalo. Sťažovateľka ako oznamovateľka trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jej oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jej predstave (II. ÚS 88/99, IV. ÚS 423/09, I. ÚS 241/2019), resp. právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06, IV. ÚS 463/2020). Taktiež nie je možné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd, ako aj ktorýkoľvek iný orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09).

23. Trestné právo je prostriedkom ultima ratio, čo znamená, že má byť použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví nie sú dostatočné, boli už vyčerpané, sú neúčinné, prípadne sú zjavne nevhodné. Ústavný súd v naznačenom kontexte poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09, I. ÚS 241/2019), podľa ktorej vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana

celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu.

24. Ústavný súd už konštatoval, že skutok (alebo určitý dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom len preto, že ho za trestný čin označí poškodený. Poškodený má právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom Trestným poriadkom a orgány činné v trestnom konaní majú následne povinnosť sa nimi zaoberať a rozhodnúť o nich, avšak posúdenie, či skutok napĺňa alebo nenapĺňa definičné znaky trestného činu (§ 8 Trestného zákona), resp. či sú prítomné okolnosti vylučujúce jeho protiprávnosť ako jedného z definičných znakov trestného činu, je plne v ich kompetencii. Každý má síce zákonný nárok na to, aby sa jeho podaniami, návrhmi a sťažnosťami kompetentné orgány zaoberali a aby ich vybavili, avšak nikto nemá nárok na to, aby výsledok tohto vybavenia zodpovedal jeho predstave (III. ÚS 173/2018, I. ÚS 241/2019).

25. V nadväznosti na podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ktorá v konečnom dôsledku súvisí s jej nespokojnosťou s výsledkom vybavenia trestného oznámenia, ktoré podala, ústavný súd považuje za potrebné tiež poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva alebo slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd. Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06, IV. ÚS 463/2020). Uvedený článok ústavy garantuje ochranu pred protiústavným postupom orgánov verejnej moci v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o subjektívnych právach fyzických osôb alebo právnických osôb.

26. Tieto závery viedli ústavný súd k odmietnutiu sťažovateľkou podanej ústavnej sťažnosti pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajskej prokuratúry z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. Porušenie čl. 19 ods. 1 ústavy, čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajskej prokuratúry:

27. Z čl. 6 ods. 1 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na trestnom oznámení proti tretej osobe) nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní [porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok ESLP z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok ESLP z 21. 9. 2004, bod 48, tiež II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, II. ÚS 28/06, III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06, II. ÚS 88/99, IV. ÚS 423/09, II. ÚS 738/2016]. V prípade namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda pri namietaní porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na to, že tento článok sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby (v ktorej pozícii sa sťažovateľka nenachádza), ktorá je účastníkom konania pred súdom, a nie v konaní pred iným orgánom verejnej moci (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014, IV. ÚS 132/2020). V prípade prijateľnosti dotknutého ustanovenia ako referenčnej normy by však výsledok prieskumu zodpovedal záveru uvedenému v bode 26 tohto odôvodnenia.

28. V súvislosti s namietaným porušením čl. 13 dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011). Takým prostriedkom bolo v tomto prípade rozhodovanie policajta, rozhodovanie prokurátora o sťažnosti proti rozhodnutiu policajta a v rovine ústavnej udržateľnosti aj toto konanie pred ústavným súdom. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje na judikatúru ESLP, podľa ktorej uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, IV. ÚS 90/2013). Vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k záveru o vyslovení porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy, neprichádza do úvahy ani možnosť porušenia čl. 13 ods. 1 dohovoru.

29. Ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť pre namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 13 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

30. Čo sa týka sťažovateľkou namietaného porušenia čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 3 dohovoru, v tomto smere sťažovateľka nepredložila ústavnému súdu žiadnu argumentáciu svedčiacu o ich porušení, pričom, vychádzajúc z obsahovej náplne týchto práv, je zrejmé, že ani nemajú v okolnostiach tohto prieskumu žiadnu vecnú súvislosť. Ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť pre namietané porušenie čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 3 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde a pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2021

Libor Duľa
predseda senátu